

Prejeto / Received: 10. 12. 2021
<https://doi.org/10.54356/MA/2021/PMOE2680>

1.03 Kratki znanstveni članek

1.03 Short Scientific Article

IZROČITEV GRADIVA EVIDENC INŽENIRSKÉ ZBORNICE SLOVENIJE

Dr. Jože Škofljanec

Arhiv Republike Slovenije, Slovenija
joze.skofljanec@gov.si

Mag. Boris Domajnko

Arhiv Republike Slovenije, Slovenija
boris.domajnko@gov.si

Izvleček:

Po zamenjavi predpisov in informacijskega sistema za podporo vodenja uradnih evidenc je bila ugotovljena potreba po arhiviranju podatkov iz opuščenega sistema. Za ta namen je bilo treba pretvoriti podatke registrov v obliko, primerno za izročitev, zagotoviti dokumentacijo o pretvorbi in dodatno dokumentacijo, ki pojasnjuje kontekst vodenja in upravljanja omenjenih evidenc do izročitve. V sodelovanju z izročiteljem je bil pripravljen in preverjen način kasnejše uporabe gradiva. Izročitev gradiva je bila uporabljena tudi pri oblikovanju predloga dodatnih strokovno-tehničnih navodil, prav tako pa je bilo preizkušeno orodje za oblikovanje sprejemnih informacijskih paketov. Ob navedenem je bilo treba pretehtati tudi morebitno izročanje nekaterih identifikacijskih osebnih podatkov.

Ključne besede:

arhiviranje, podatkovne zbirke, evidence, beseda, beseda

Abstract:

Submission of the Slovene Chamber of Engineers Registers

Following changes in regulation, as well as in the information system used in register management at Slovene Chamber of Engineers, there appeared a need for archiving data from the older information system. In order to meet this need, register data needed to be transformed into a form suitable for submission to the archives, documentation on the format migration and additional documentation explaining the context of management of the registers until submission. The submission of the records was also used when forming template for the so-called additional professional and technical instructions. In addition, a software tool used to create submission information packages was tested. Finally, options were weighed regarding possible submission of certain identifiable personal data.

Key words:

archiving, relational databases, registers, word

1. Okoliščine, ki so sprožile pripravo izročitve gradiva

Inženirska zbornica Slovenije, ki je bila ustanovljena leta 1996, je bila v obdobju od leta 2004 do 2018 samostojna poklicna organizacija. Vanjo so se združevali posamezniki, ki so imeli v skladu z Zakonom o graditvi objektov oz. Zakonom o geodetski dejavnosti pridobljen status pooblaščenega inženirja oz. status odgovornega geodeta (Statut, 2004, čl. 1; Statut, 2018, čl. 1). Na podlagi določb omenjenih zakonov je zbornica izvajala več javnih pooblastil in vodila več uradnih evidenc. S spremembo zakonodaje v letu 2017, ključen je bil predvsem Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti (ZAID), se je spremenila pravna podlaga vodenja uradnih evidenc, ki jih je vodila zbornica. Zaradi določb Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih, so se na zbornici odločili, da bodo za vodenje uradnih evidenc v skladu s spremenjeno zakonodajo uporabljali certificirano programsko opremo. Omenjena odločitev je privedla do nabave nove programske rešitve za vodenje uradnih evidenc in s tem povezano vzpostavitev novega informacijskega sistema, ter opustitev starega.

Ob vzpostavitvi novega informacijskega sistema sta zbornica in ponudnik nove rešitve sodelovala tudi z Arhivom Republike Slovenije, pristojnim arhivom, z namenom zagotovitve celovitosti in avtentičnosti podatkov, ki so jih selili iz starega v nov informacijski sistem. Ker sta se zaradi spremenjenih predpisov spremenila tako obseg vodenja uradnih evidenc kot tudi struktura podatkov v njih, je bilo že v letu 2017 ugotovljeno, da bo treba poskrbeti za ustrezno varstvo podatkov v starem sistemu, v prihodnosti pa tudi za njihovo izročitev v Arhiv Republike Slovenije.

2. Začetek postopkov za pripravo izvoza

Po sprejetju pisnega strokovnega navodila za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega v maju 2018 (Pisno, 2018) in vzpostavitvi novega informacijskega sistema na zbornici je ta v letu 2019 med rednimi stiki s pristojnim arhivistom arhivu sporočila, da ima namen zaključiti vzdrževanje informacijskega sistema, ki so ga uporabljali do leta 2018. Nato so stekle prve priprave za izvedbo postopka izročitve gradiva uradnih evidenc zbornice v digitalni obliki iz obdobja do sredine leta 2018 v pristojni arhiv.

Postopek, v katerem so od vsega začetka sodelovali Renata Gomboc Podmenik, vodja javnih pooblastil na zbornici, kot vsebinska skrbnica gradiva, Aleš Zevnik iz podjetja Alma d.o.o. kot tehnični skrbnik okolja, v katerem so se zajemali in hranili podatki evidenc in avtor uporabljane programske rešitve, ter iz Arhiva Republike Slovenije Jože Škofljanec kot pristojni arhivist in Boris Domajnko kot pristojni informatik, se je začel v letu 2019 z uvodnim sestankom, na katerem so si naštetih izmenjali ključne informacije ter zastavili potek priprave gradiva na izročitev.

V začetku leta 2020 je v okviru projekta e-ARH.si potekal postopek izbire primerov, ki naj bi služili kot piloti, na katerih bi preverili uspešnost rešitev, ki so bile razvite v okviru omenjenega projekta. Tako je bilo tudi sodelovanje z Inženirsko zbornico predstavljeno kot ena od možnosti. Vodstvo projekta je ta predlog sprejelo. Zato so bile od pomladi 2020 vse nadaljnje aktivnosti izvajane tudi v okviru omenjenega projekta kot Pilot 3. Zaradi pojava pandemije pa je bila prvotna izvedba nekoliko spremenjena. Ker je bil del analize poslovanja ustvarjalca gradiva in uporabljanega informacijskega sistema izveden že pred začetkom pilota, so se aktivnosti na pilotu osredotočile na pripravo dodatnih strokovno-tehničnih navodil, uporabo orodja Urejevalnik SIP za pripravo gradiva in preverjanje ustreznosti gradiva v vseh SIP, ki jih je zbornica posredovala arhivu, kakor tudi uporabe gradiva posameznih evidenc.

3. Analiza zajema in hrambe gradiva, ki je predmet izročanja

Kot določa arhivski zakon (ZVDAGA, 2014, čl. 39, 40), poteka odbiranje in izročanje arhivskega gradiva v digitalni obliki na podlagi dodatnih strokovno-tehničnih navodil, ki jih izda pristojni arhiv najkasneje ob začetku odbiranja. Za pripravo teh navodil pa je nujno podrobnejše poznavanje vsebine in strukture zapisov, ki naj bi bili izročeni arhivu kot arhivsko gradivo. Hkrati je treba zagotoviti tudi uporabnost teh zapisov v prihodnosti, kar pomeni določiti tiste dodatne zapise, ki bodo omogočili avtentično interpretacijo arhivskega gradiva in med drugim opisujejo kontekst nastanka, morebitnih spreminjanj, pogojev hrambe in uporabe izročanega gradiva. Analiza je torej prva aktivnost, ki jo je treba izvesti v postopku izročanja digitalnega gradiva.

Pri izvedbi analize so bila v začetnem obdobju uporabljena orodja, ki sta jih pristojna arhivist in informatik uporabljala pri analizah in predhodnih prevzemih gradiva podatkovnih zbirk. Pri sami izvedbi pilota pa tudi nove različice orodij in pripomočkov, ki so bili razviti v projektu e-ARH.si v obdobju 2016–2021.

3.1 Vsebinski okvir upravljanja evidenc

Prvi korak pri pripravi dodatnih strokovno-tehničnih navodil je analiza poslovanja in stanja gradiva, ki bo predmet obravnave. V primeru priprave izročitve gradiva uradnih evidenc Inženirske zbornice Slovenije sta predstavnika zbornice arhivu najprej predstavila seznam evidenc, za katerega so uporabljali opuščeni informacijski sistem Evidence Inženirske zbornice Slovenije, ki ga je izdelalo in vzdrževalo podjetje Alma d.o.o.. Predstavljeni seznam je obsegal naslednje uradne evidence:

- Imenik pooblaščenih inženirjev,
- Evidenco strokovnih izpitov pooblaščenih inženirjev,
- Imenik geodetov,
- Evidenco izdanih geodetskih izkaznic,
- Evidenco strokovnih izpitov geodetov in
- Evidenco obveznega strokovnega izobraževanja geodetov.

Ob tem so isti informacijski sistem uporabljali tudi za naslednje neobvezne evidence:

- Register projektivnih podjetij,
- Register geodetskih podjetij,
- Računi,
- Poslovni partnerji,
- Evidenca funkcionarjev in
- Izobraževanja IZS.

Informacijski sistem Evidence Inženirske zbornice Slovenije je vključeval tudi Evidenco prejete in izdane pošte, v kateri so bila evidentirana tudi poštna sporočila, povezana z vsebino predhodno naštetih evidenc.

Glede na določila pisnega strokovnega navodila pristojnega arhiva (Pisno, 2018), s katerim je bilo določeno arhivsko gradivo, je bilo ugotovljeno, da ima značilnosti arhivskega gradiva vsebina vseh navedenih uradnih evidenc in evidenca pošte, glede na predstavljeno pa zelo verjetno tudi vsebina vseh neobveznih evidenc, razen evidence

Računi. Skladno z določbami ZVDAGA je bilo natančno opredeljevanje obsega arhivskega gradiva, tj. določitev zapisov, ki bodo predmet izročitve, predvideno z dodatnimi strokovno-tehnični navodili na podlagi nadaljnjih korakov analize gradiva. Ob tem velja opozoriti, da je bil v času opravljanja analize s strani vodje upravnih postopkov na zbornici izpostavljen obstoj nekaterih osebnih podatkov v evidencah Inženirske zbornice Slovenije, ki so bili ne le predmet priprave gradiva za izročitev arhivu, pač pa so bili preneseni tudi v nov informacijski sistem, ki ga zbornica uporablja od 1. 6. 2018. S tem pa so povezane tudi različne pravne podlage za obdelavo teh osebnih podatkov. O tem bomo več zapisali v ločenem poglavju.

3.2 Pravni okvir upravljanja evidenc

V nadaljevanju so bile s strani zbornice predstavljeni predpisi in interni akti, ki so določali pravni okvir vodenja naštetih evidenc.

Med zakonskimi predpisi so bili kot temelj za vodenje evidenc izpostavljeni:

- Zakon o graditvi objektov (ZGO-1),
- Zakon o geodetski dejavnosti (ZGeoD-1),
- Zakon o postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij državljanom držav članic Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije za opravljanje reguliranih poklicev oziroma dejavnosti v Republiki Sloveniji (ZPKEU) in
- Zakon o postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij za opravljanje reguliranih poklicev (ZPPPK).
- Zbornica pa je upravljanje uradnih evidenc natančneje uredila tudi z naslednjimi internimi akti:
- Pravilnik o članstvu v zbornici (interni akt Inženirske zbornice Slovenije, sprejet 19. 10. 2004),
- Pravilnik o vodenju postopkov po ZPKEU glede reguliranih poklicev po ZGO-1 (interni akt Inženirske zbornice Slovenije, sprejet 17. 5. 2012),
- Pravilnik o plačevanju članarine in drugih prispevkov zbornici (interni akt Inženirske zbornice Slovenije, sprejet 13. 12. 2011),
- Spremembe in dopolnitev pravilnika o plačevanju članarine in drugih prispevkov zbornici (interni akt Inženirske zbornice Slovenije, sprejet 15. 12. 2015) in
- Pravilnik o vodenju postopkov po ZGeoD-1 (interni akt Inženirske zbornice Slovenije, sprejet 17. 5. 2012).

Na podlagi predstavljenega sta predstavnika arhiva zavzela stališče, da bodo interni akti zbornice, ki so urejali upravljanje evidenc zbornice, vključeni v seznam gradiva, ki bo izročeno arhivu, saj bi bilo brez njih nemogoče natančneje opredeliti pravni okvir, v katerem je gradivo evidenc nastalo, se uporabljalo in hranilo.

3.3 Informacijski sistem Evidence Inženirske zbornice Slovenije

Za upravljanje gradiva evidenc na zbornici je bil v uporabi Informacijski sistem Evidence Inženirske zbornice Slovenije, ki ga je razvilo in vzdrževalo podjetje Alma d.o.o. iz Ljubljane. Informacijski sistem temelji na podatkovnem okolju FoxPro 2.6, upravljanje podatkov pa je podprto z uporabniškim vmesnikom, ki je bil razvit z orodjem Visual Objects 2.9. Zato je bilo gradivo evidenc uvrščeno v kategorijo gradiva, ki je nastalo v okolju podatkovnih zbirk.

Zapisi z vsebino posameznih evidenc v primarnem okolju so v formatu DBF. Ta zastareli format po merilih, ki jih za varstvo arhivskega gradiva v digitalni obliki upošteva Arhiv Republike Slovenije, ni primeren za dolgoročno hrambo gradiva. Zato je bilo že v zgodnji fazi analize ugotovljeno, da bo treba pred izročitvijo gradiva arhivu izpeljati postopek pretvorbe v ustrezen format. V Arhivu Republike Slovenije sprejemamo gradivo podatkovnih zbirk v dveh temeljnih oblikah zapisa in formatih, in sicer CSV (vrednosti, ločene z vejico) in SIARD. Prvi predstavlja primer enostavnih zapisov podatkov iz podatkovnih zbirk, kjer se vsebina posamezne tabele podatkovne zbirke zapiše v eno datoteko s končnico .csv. Drugi format temelji na standardu .xml in omogoča vključitev podatkov iz vseh tabel podatkovne zbirke v eno samo datoteko s končnico .siard. Ker je bila vsebina evidenc Inženirske zbornice Slovenije že pri pripravljanju novega informacijskega sistema preoblikovana iz datotek DBF v obliko, skladno s standardom SQL, je bil s strani zbornice kot oblika za dolgoročno hrambo izbran format .siard. Orodja, ki podpirajo pripravo datotek .siard namreč podpirajo obdelavo podatkov, ki so skladni s standardom SQL, tehnični skrbnik informacijskega sistema pa je že razpolagal s potrebnimi orodji za pretvorbo iz formata DBF v obliko, skladno s SQL, pa tudi z izkušnjami pri tovrstni pretvorbi.

V okviru analize primarnega informacijskega sistema je bilo tudi ugotovljeno, da je bila za potrebe prevzema in uporabe omenjenega sistema pripravljena uporabniška dokumentacija, ki je bila v času analize še vedno na voljo, in sicer tudi v digitalni obliki v formatu PDF. Uporabniško dokumentacijo Informacijskega sistema, ki je bila na voljo v času analize, so sestavljali naslednji zapisi:

- vsebinsko poročilo projekta »Imenik pooblaščenih inženirjev IZS« in navodilo za uporabo programskega paketa, 15. april 2004,
- vsebinsko poročilo projekta in opis nove verzije aplikacije »Vodenje evidenc strokovnih izpitov pri IZS«, september 2008,
- navodila za uporabo programskih paketov: »Imenik geodetov z geodetsko izkaznico«, »Vodenje strokovnih izpitov za izvajanje geodetskih storitev« in »Vodenje obveznega strokovnega izobraževanja geodetov«, september 2010,
- organizacijski predpis »Potek vpisa v imenik« (OP 001, 3014/13/SJP-RG, št. izdaje: 7, 25. 9. 2013),
- organizacijski predpis »Izvajanje strokovnih izpitov« (OP 002, IZS 1111/13/IZS-MB, št. izdaje: 6, 5. 3. 2013),
- organizacijski predpis »Potek prispele in oddane pošte« (OP 007, 1098/13/IZS-AP, št. izdaje: 6, 5. 3. 2013),
- organizacijski predpis »Potek vpisa v seznam projektivnih in geodetskih podjetij« (OP 008, 1069/13/IZS-RG, št. izdaje: 6, 5. 3. 2013) in
- organizacijski predpis »Obvezno izobraževanje geodetov« (OP 009, 1070/13/IZS-RG, št. izdaje 3, 5. 3. 2013).

Podobno kot pri internih predpisih je bilo tudi za te zapise ugotovljeno, da opisujejo kontekst nastajanja, uporabe in hrambe podatkov uradnih evidenc, zaradi česar bodo prav tako uvrščeni v seznam gradiva, ki bo predmet izročitve arhivskega gradiva.

Pri izvedbi analize informacijskega sistema pa je bilo ugotovljeno, da zbornica ne razpolaga z dokumentacijo, ki bi podrobneje opredeljevala strukturo podatkovnega okolja Informacijskega sistema Evidence Inženirske zbornice Slovenije, pa tudi ne algoritmov, ki so bili osnova za oblikovanje izpisov v uporabniškem vmesniku, ki so ga uporabljali na zbornici. Ker je tovrstna dokumentacija potrebna za razumevanje podatkovnih struktur ter ohranjanje celovitosti, avtentičnosti in uporabnosti v njih zapisanih in hranjenih vsebin, se je tehnični skrbnik primarnega okolja odločil pripraviti omenjeno dokumentacijo.

Tako je bila sprejeta odločitev, da se v času oblikovanja določb dodatnih strokovno-tehničnih navodil izvede priprava potrebne dokumentacije in se jo skupaj s preostalo dokumentacijo posreduje v arhiv v pregled, na ta način pa omogoči naslednji korak, in sicer ureditev dostopa do podatkov registrov. Ta pa je nato omogočil mikrovalorizacijo vsebin podatkovne zbirke primarnega okolja Informacijskega sistema Evidence Inženirske zbornice Slovenije.

3.4 Vrednotenje vsebin v primarnem podatkovnem okolju

Mikrovalorizacija je bila vsebinsko, tehnično, organizacijsko in tudi časovno najzahtevnejši del postopka priprave gradiva evidenc Inženirske zbornice Slovenije na izročitev v pristojni arhiv. Za potrebe njene izvedbe je bila najprej pripravljena dokumentacija, ki je opisovala strukturo podatkov v podatkovnem okolju in algoritme za njihovo izpisovanje v obliki evidenc. Ker so bili v času preverjanja ustreznosti te dokumentacije tudi že na voljo podatki omenjenih evidenc v obliki, ki je omogočala prenos v format SIARD, je bilo tudi izvedeno oblikovanje takega zapisa. Slednji je bil uporabljen za preverjanja pravilnosti pretvorb in popolnosti ter uporabnosti dokumentacije, potrebne za oblikovanje izpisov.

V Arhivu Republike Slovenije je bilo vzpostavljeno testno okolje, v katerem so bili pristojnemu informatiku in arhivistu za potrebe preverjanja ustreznosti dokumentacije, pravilnosti izvedenih pretvorb in celovitosti podatkov na voljo podatki iz evidenc Inženirske zbornice Slovenije, pretvorjeni v format SIARD. Na voljo je bila kopija primarnega okolja v obliki delujoče (prvotne) aplikacije. Za potrebe preverjanja in primerjanja je bilo oblikovano tudi delovno okolje, ki je omogočalo simuliranje dostopnosti podatkov v arhivski čitalnici.

Zaradi pandemije je nastopilo večmesečno obdobje, v katerem ni bilo mogoče zagotoviti fizičnih srečanj predstavnikov zbornice in arhiva, zato je vse nadaljnje delo potekalo na daljavo. V več ciklih je bilo izvedeno dopolnjevanje dokumentacije primarnega okolja in algoritmov poizvedb za potrebe oblikovanja izpisov. Vzporedno pa je potekala tudi izmenjava informacij o vsebini, namenu in uporabi podatkov posameznih tabel primarnega podatkovnega okolja.

Najintenzivnejša izmenjava informacij je potekala v sredini marca 2021, med njo so tehnični skrbnik primarnega okolja ter pristojna informatik in arhivist izvedli natančno preverjanje vsebine vseh tabel primarnega okolja. Preverjena je bila vsebina podatkov posameznih tabel, medsebojna odvisnost in povezave (relacije) med podatki, njihov namen ter vključenost podatkov v izpise v primarnem okolju. Najintenzivnejša izmenjava informacij je bila opravljena v dveh daljših videokonferencah, ki so bile za potrebe priprave dodatnih strokovno-tehničnih navodil tudi posnete.

Opisana izmenjava informacij je omogočila dejansko vrednotenje podatkov, zajetih v primarnem okolju informacijskega sistema evidenc na Inženirski zbornici Slovenije na ravni posameznih tabel. S tem pa so bili izpolnjeni vsebinski pogoji, za zaključek oblikovanja dodatnih strokovno-tehničnih navodil.

3.5 Dodatna strokovno-tehnična navodila

Namen in vsebino dodatnih strokovno-tehničnih navodil opredeljujejo tako arhivski zakon kot uredba in Pravilnik o enotnih tehnoloških zahtevah (ZVDAGA, 2014, čl. 39, 40; UVDAG, 2017, čl. 21; PETZ, 2020, čl. 44). Po vsebini in po namenu je ta navodila mogoče povezati z dogovorom o izročitvi gradiva¹, kot ga opredeljuje temeljni mednarodni standard na področju arhiviranja digitalnega gradiva, znan pod kratico OAIS (OAIS, CCSDS 650.0-M-2, str. 2-9, 2-10). Ker gre za razmeroma nov instrument varovanja, je bila ena od nalog na projektu e-ARH.si tudi priprava predloge za pripravo takih navodil.

Delovna skupina, ki je pripravljala omenjeno predlogo, je ugotovila, da je smiselno dodatna strokovno-tehnična navodila razvrstiti v dve skupini. Prva so namenjena varovanju digitalnega gradiva do izročitve, druga pa predvsem pripravi gradiva na izročitev in sami izvedbi izročitve. Slednja v primeru, ko ni navodil, ki bi urejala varstvo gradiva do izročitve, vsebujejo tudi elemente teh navodil (določitev obsega digitalnega arhivskega gradiva, določitev formatov za dolgoročno hrambo in podobno).

Pilot 3, ki se je posvečal izročitvi gradiva digitalnih evidenc Inženirske zbornice Slovenije, je bil eden od dveh, pri katerih je bilo predmet obravnave gradivo v zbirkah podatkov. Zaradi navedenega je bil tudi vpliv pilota na vsebino primera dodatnih strokovno-tehničnih navodil predvsem za omenjeno vrsto gradiva. Same določbe predloge navodil sledijo strukturi, ki je opredeljena z določbami zgoraj navedenih predpisov, vsebinsko pa črpajo tudi iz primerov prevzemov gradiva podatkovnih zbirk, ki so bili izvedeni v Arhivu Republike Slovenije v minulih letih.

Po zaključeni analizi in vrednotenju je bilo kot arhivsko gradivo evidenc, ki jih je v obdobju med 5. 3. 1998 in 1. 6. 2018 v digitalni obliki upravljal Inženirska zbornica Slovenije, z dodatnimi strokovno-tehničnimi navodili, izdanimi 23. 6. 2021, določena celotna vsebina vseh tabel podatkovne zbirke, ki jo je uporabljal informacijski sistem Evidence Inženirske zbornice Slovenije, razen vsebine tistih tabel, ki so ustrezale naslednjim kriterijem:

- Tabele z zalogami vrednosti – podatki v taki tabeli so bili zgolj zaloga vrednosti, izbran podatek pa se je ob vnosu prepisal v tabelo z vpisom v evidenco.
- Začasne tabele – tabele, ki so bile potrebne zgolj za hitrejše delovanje aplikacijske rešitve, zato vsebina teh tabel ni bila ovrednotena kot arhivsko gradivo.
- Tabele, povezane s prijavami članov na spletne strani zbornice – tabele, ki vsebujejo podatke za prijavo posameznega člana na spletne strani zbornice, niso bile ovrednotene kot arhivsko gradivo.
- Tabele, ki upravičeno ne nastopajo v nobeni poizvedbi (izpisu podatkov v obliki evidence) – tabele, katerih vsebovane vrednosti niso bile uporabljene za potrebe prikaza podatkov evidence, ob vrednotenju niso dobile statusa arhivskega gradiva.

¹ Ang. *Submission agreement*.

- Tabele, povezane zgolj z evidenco računov – V istem informacijskem okolju, v katerem so bili podatki zgoraj navedenih uradnih evidenc Inženirske zbornice Slovenije, so se zajemali in hranili tudi podatki za evidenco računov, izdanih v zvezi z usposabljanji in izobraževanji, ki jih je izvajala Inženirska zbornica Slovenije. Vsebina omenjene evidenca ni bila ovrednotena kot arhivsko gradivo, zato se podatki te evidence ne izročajo arhivu.
- Tabele brez vpisov – Tabele, ki se niso uporabljale in zato ne vsebujejo vpisov, tudi niso bile ovrednotene kot arhivsko gradivo, njihov obstoj pa je dokumentiran v drugih zapisih, ki so predmet izročitve arhivu.
- Nepomembna vsebina – Tabele, katerih vsebina ni bila ovrednotena kot arhivsko gradivo zaradi nevsebovanosti v evidencah zbornice (npr. povprečna ocena izobraževanja, ki je bilo izvedeno).

Na ta način opredeljena vsebina podatkovne zbirke je bila opredeljena kot osnovna vsebina, torej tisti del gradiva, ki predstavlja bistvo informacij, katerih zapis je opredeljen kot arhivsko gradivo.

Ob tem so bile z dodatnimi strokovno-tehničnimi navodili kot arhivsko gradivo določene še nekatere kategorije gradiva. To so bili tisti zapisi, ki so kot dodatna dokumentacija pojasnjevali okoliščine nastanka, upravljanja in uporabe podatkov evidenc Inženirske zbornice Slovenije ter omogočajo avtentično interpretacijo podatkov evidenc. Med temi zapisi so bili uvrščene naslednje kategorije zapisov, ki so bile predhodno že predstavljene:

- pravne podlage, ki so urejale zajem in hrambo podatkov evidenc (vključeni so predvsem interni akti zbornice);
- uporabniška dokumentacija za uporabnike informacijskega sistema Evidence Inženirske zbornice Slovenije;
- tehnična dokumentacija opisa okolja Evidence Inženirske zbornice Slovenije (opis organizacije in strukture podatkov ter opis algoritmov izpisov podatkov evidenc).

Zaradi potrebe po izvedbi pretvorb zapisov, ki so kot arhivsko gradivo predmet izročitve pristojnemu arhivu, je bilo kot arhivsko gradivo določena tudi dokumentacija, ki natančno opisuje vse izvedene korake preoblikovanja zapisov od izvoza iz primarnega okolja informacijskega sistema Evidence Inženirske zbornice Slovenije do njihove pretvorbe v datoteke v formatu SIARD, vključno z dokumentacijo za izvedbo vseh kontrolnih aktivnosti. Navedena dokumentacija je bila vključena med arhivsko gradivo z namenom omogočanja dokazovanja celovitosti in avtentičnosti gradiva digitalnih evidenc Inženirske zbornice Slovenije.

Ob določitvi obsega gradiva, ki je pravkar predstavljen, so bile v dodatna strokovno-tehnična navodila vključene tudi določbe, ki podrobneje opredelile naslednje vsebine:

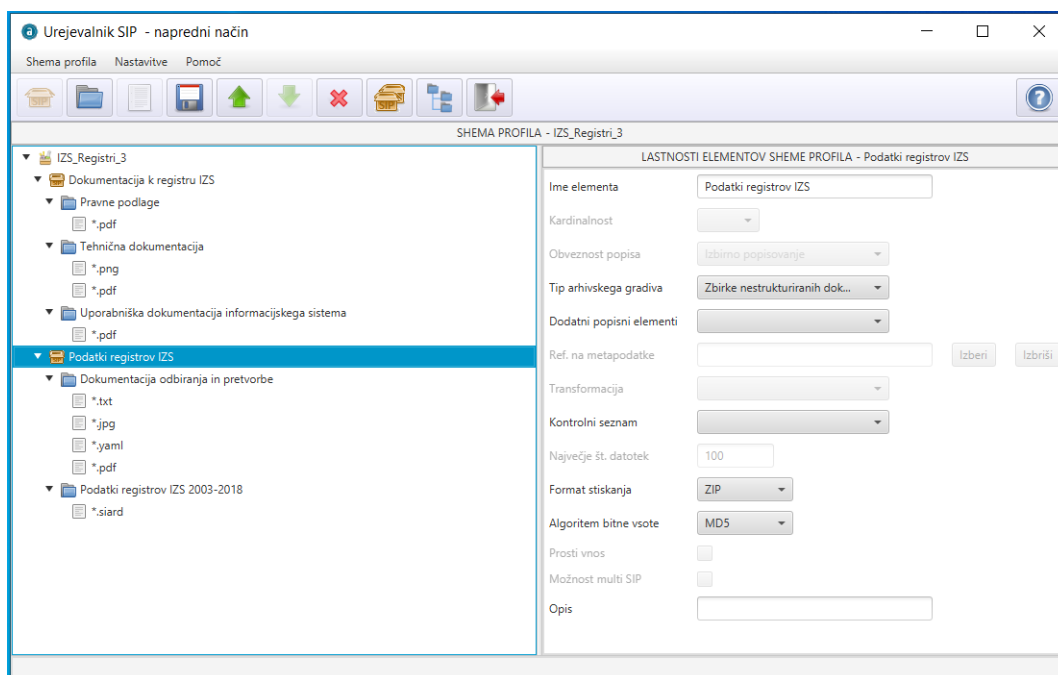
- pojasnilo glede načina izvedbe vrednotenja gradiva, s katerim je bil določen obseg gradiva,
- izvedba postopka priprave gradiva in obveznega dokumentiranja vseh izvedenih aktivnosti v zvezi s tem,
- določila glede organiziranosti in strukture zapisov v sprejemne informacijske pakete,
- določila glede popisa gradiva v sprejemnih informacijskih paketih,

- obveznost opredelitev morebitnih omejitev dostopnosti oz. uporabe posameznih delov gradiva v popisu,
- določila glede dovoljenih formatov zapisov vključenih v sprejemne informacijske pakete,
- določila glede uporabe orodja Urejevalnika SIP (USIP), za pripravo sprejemnih informacijskih paketov in navodila za njegovo uporabo,
- določila glede izvedbe samega postopka izročanja od obvestila pristojnemu arhivu o nameravani pripravi gradiva do zaključka izročitve s podpisom prevzemnega zapisnika.

Izmed naštetega velja opozoriti, da je bilo po zaključeni analizi v času priprave dodatnih strokovno-tehničnih navodil izpostavljen obstoj nekaterih osebnih podatkov v evidencah Inženirske zbornice Slovenije, ki so bili ne le predmet priprave gradiva za izročitev arhivu, pač pa so bili preneseni tudi v novi informacijski sistem.

3.6 Izvedba priprave sprejemnih informacijskih paketov

Slovenski javni arhivi so v projektu e-ARH.si razvili že omenjeni program USIP, ki je v prvi vrsti namenjen izročiteljem digitalnega arhivskega gradiva. Njegove ključne funkcionalnosti so povezane s pripravo gradiva za izročitev oz. oblikovanje sprejemnih informacijskih paketov. Uporabnik orodja na strani izročitelja oblikuje tako imenovani projekt izročitve, ki vsebuje najmanj en sprejemni informacijski paket. Število paketov, njihova urejenost in struktura, dovoljeni formati datotek ter obveznost popisovanja so opredeljeni dodatnimi strokovno-tehničnimi navodili. Za spoštovanje teh zahtev USIP uporablja tehnični zapis, poimenovan shema profila. Shema profila za posamezni projekt izročitve oblikujejo uslužbenci v posebnem modulu programa USIP, ki je namenjen tako imenovanim naprednim uporabnikom.

**Slika 1: Ekranska slika v orodju Urejevalnik SIP
(prikazana je shema profila za izročitev gradiva evidenc IZS)**

Julija 2021 je bilo na zbornici pripravljeno vse gradivo, ki naj bi bilo v skladu z izdanimi dodatnimi strokovno-tehničnimi navodili vključeno v dveh sprejemnih informacijskih paketih. O tem so obvestili pristojnega arhivista in ta jim je 22. 7. 2021 posredoval shemo profila.

Za oblikovanje sheme profila, ki jo je v skladu z izdanimi dodatnimi strokovno-tehničnimi navodili dolžan pripraviti pristojni arhiv, se je izkazala kot najbolj učinkovita uporaba možnosti, s katero napredni uporabnik programa USIP pripravi shemo profila na podlagi obstoječe strukture zapisov. V izbrani točki dokumentnega sistema v okolju Windows je bila ustvarjena mapa »Projekt izročitve Evidence IZS« v podrejenih mapah pa nato celotna struktura podmap, kot so jo določila dodatna strokovno-tehnična navodila izdana Inženirski zbornici Slovenije. V podmapi, kamor naj bi izročitelj umestil posamezne datoteke z arhivskim gradivom, so bili uvrščeni zapisi v formatu, katerega končnica je ustrezala zahtevani v strokovno-tehničnih navodilih. Z izbiro ustreznega ukaza je bila nato oblikovana shema profila, ki je imela želeno strukturo map in vsebovanih datotek. V nadaljevanju priprave sheme profila so bila določena še pravila glede popisovanja gradiva v sprejemnih informacijskih paketih.

Pristojni arhivist je imel nekaj dni pred izvedbo oblikovanja sprejemnih informacijskih paketov na voljo informacije o imenih datotek, ki so bile pripravljene na izročitev. Zato in ker je bilo število teh datotek razmeroma majhno, je lahko na podlagi navodil za uporabo orodja USIP pripravil v okolju MS Excel tabelo s popisom gradiva, ki jo je posredoval izročitelju.

Datoteke z vsebino, ki je bila opredeljena kot arhivsko gradivo, je z izjemo tistih, ki so vključevale pravne podlage, pripravil tehnični skrbnik informacijskega sistema Evidence Inženirske zbornice Slovenije. Pripravo datotek s pravnimi podlagami in samo oblikovanje projekta izročitve pa je izpeljala vodja javnih pooblastil na zbornici.

Celoten postopek priprave sprejemnih informacijskih paketov, ki jo je izvajala vodja javnih pooblastil, sta s pomočjo videokonference spremljala tehnični skrbnik in pristojni arhivist. Instalacija orodja USIP, namestitve sheme profila, identifikacija pripravljenega gradiva, njegova razmestitev v ustrezne mape v sprejemnih informacijskih paketih, uvoz popisa gradiva iz datoteke Excel z nekaj manjšimi popravki vsebine popisa, validacija vsebine pripravljenih sprejemnih informacijskih paketov glede na izbrano shemo profila in samo pakiranje sprejemnih informacijskih paketov so bili izvedeni brez posebnih vsebinskih ali tehničnih zapletov v nekaj več kot pol ure.

Pripravljena sprejemna informacijska paketa je zatem skrbnica javnih pooblastil s pomočjo spletne storitve SOVD² posredovala pristojnemu arhivu.

3.7 Preverjanje ustreznosti posredovanega gradiva v arhivu

Preverjanje gradiva v Arhivu Republike Slovenije je potekalo v treh etapah. Najprej je bil izveden varnostni in tehnični pregled gradiva, le-temu je nato sledil vsebinski pregled. Zaradi nekaj novosti, ki jih je v prakso prevzemanja gradiva podatkovnih zbirk prinesel primer izročanja gradiva evidenc Inženirske zbornice Slovenije, pa je bila opravljena še dodatna razprava s strokovnjaki znotraj arhiva, ki niso sodelovali pri izvedbi procesa izročanja. Preverjanje je v celoti potekalo v testnem okolju, ki ga ima za te namene vzpostavljen Arhiv Republike Slovenije.

² SOVD – spletno odložišče velikih datotek – je rešitev, ki jo za izmenjavo večjih datotek oz. paketov digitalnih zapisov uporablja slovenska državna uprava. Rešitev omogoča ne le izmenjavo zapisov med organi državne uprave, temveč tudi pošiljanje zapisov zunanjim prejemnikom, kot odpiranje predalov v katere zunanji pošiljatelji oddajo zapise, namenjene organom državne uprave.

Tehnični del preverjanja je v celoti izvedel pristojni informatik in je obsegalo naslednje aktivnosti:

- primerjava števila vrstic v posamezni tabeli v prvotnem in novem okolju,
- preverjanje formatov datotek z orodjem VeraPDF (formate med zajemom naknadno preveri orodje scopeIngest, vendar smo želeli biti na varni strani že med preizkusnim prevzemom),
- ali so tabele, ki so vključene v izpise, prisotne v SIARD,
- ali so tabele, ki so v SIARD, tudi vse uporabljene, torej omenjene v poizvedbah.

Težišče tehničnega dela pa je bilo na pripravi poizvedb, s katerimi smo nato lahko vsebinsko pregledali gradivo. Poizvedbe je bilo potrebno pripraviti, nato uskladiti poimenovanja posameznih stolpcev v izpisih, združiti v menijski strukturi in preveriti pravilnost delovanja. Kot zanimivost zapišimo, da konfiguracijska datoteka za poizvedbe vsebuje preko 8000 vrstic. Omogoča avtomatizirano vzpostavitev in delovanje dostavnega informacijskega paketa (DIP) na podlagi podatkovne datoteke SIARD in konfiguracijskega paketa DDV (dbDIPview).

Pri izvedbi vsebinskega dela preverjanja so sodelovali pristojni arhivist in informatik, pa tudi skrbnica javnih pooblastil na zbornici kot prihodnja uporabnica gradiva. Vsebinsko preverjanje posredovanega gradiva v Arhivu Republike Slovenije poteka na način, da je posredovano gradivo preoblikovano v testni dostavni informacijski paket. Glede na vrsto gradiva, ki je vsebovano v tem paketu, je dostop do njegove vsebine omogočen z ustreznim pregledovalnikom. Za gradivo, uvrščeno v kategorijo dodatne dokumentacije (pravne podlage, uporabniška dokumentacija, tehnična dokumentacija), ki je bilo posredovano v obliki datotek PDF in PNG, so bila uporabljena orodja, ki so sicer nameščena v okolju Windows na delovnih postajah v arhivu. Enako velja tudi za dokumentacijo o izvedbi postopkov odbiranja in pretvorbe, ki je bila posredovana v obliki datotek PDF, TXT in YAML. Za preverjanje vsebine podatkovne zbirke pa je bilo uporabljeno orodje dbDIPview³, ki ga v Arhivu Republike Slovenije uporabljamo kot pregledovalnik vsebine relacijskih podatkovnih zbirk.

V skladu z dokumentacijo, ki je bila posredovana arhivu, so bili v okolju uporabljenega orodja na strežniku VAČ-DB-T nastavljeni iskalni algoritmi, ki posnemajo tiste v izvornem okolju informacijskega sistema Evidence Inženirske zbornice Slovenije. Za vsakega od prikazov oz. izpisov podatkov so bili pripravljeni tudi opisi za končnega uporabnika, ki jih je arhivu prijazno posredovala vodja javnih pooblastil na zbornici. Ob tem je pregledala tudi vsebino posameznega izpisa in podala pripombe, ki pa so se nanašale zgolj na poimenovanja nekaterih izpisov ter njihovo razvrstitev. Pregled izpisov je ob primerjavi z izpisi v kopiji primarnega okolja, ki je bila na voljo Arhivu Republike Slovenije, opravil tudi pristojni arhivist. Slednji je preveril tudi ustreznost oblikovanja popisnih enot s prejetim gradivom v testnem okolju orodja scopeArchiv, slednjega Arhiv Republike Slovenije uporablja za vodenje registra fondov in upravljanje popisov gradiva, ki ga arhiv hrani.

Kot je bilo že omenjeno, je postopek izročanja digitalnega gradiva evidenc Inženirske zbornice Slovenije prinesel nekaj novosti pri izvajanju prevzemanja gradiva iz relacijskih zbirk podatkov. Zato je bil 5. 10. 2021 sklican v Arhivu Republike Slovenije sestanek, na katerem je sodelovalo več uslužbencev arhiva, ki imajo izkušnje na tem

³ dbDIPview omogoča hkratni dostop do arhiviranih baz podatkov za netehnične končne uporabnike v elektronskih čitalnicah. Omogoča zapis informacije o predstavitvi podatkov, samodejno vzpostavitev oglednih kopij, ter mehanizem dostopa do izbrane baze podatkov prek menija brskalnika z izbiro poročila in zaslonom za iskanje.

področju. Predmet razprave so bila odprta vprašanja, povezana s formati zapisov, zagotavljanjem celovitosti in avtentičnosti gradiva oz. dokazili v zvezi s tem.

Na področju formatov je bilo ugotovljeno, da vse prejete datoteke niso skladne s formatom PDF-A oz. njegovo zaželeno različico PDF-A/2. Prevladalo je stališče, da je glede na vsebino omenjenih zapisov smiselno preveriti, ali bi pretvorba v format PDF-A/2 prinesla kakršnokoli pomembno spremembo, ki bi vplivala na varstvo gradiva.

Med dodatno dokumentacijo so bile uvrščeni tudi entitetno-relacijski diagrami (ER diagrami), ki so opisovali strukturo podatkovne zbirke, vendar ne v primarnem okolju informacijskega sistema Evidence Inženirske zbornice Slovenije, pač pa v okolju SQL, v katero je bilo preneseno in pretvorjeno gradivo iz primarnega okolja in ki je služilo kot osnova za izdelavo datoteke .siard. Posredovani ER diagrami so vsebovali tudi pomanjkljivost, saj na njih niso predstavljene vse relacije med tabelami. Ob tem pa je bilo opozorjeno tudi na dejstvo, da je bil del poimenovanj tabel ob pretvorbi vsebovanih podatkov v okolje SQL preimenovan, kar je razvidno iz dokumentacije o odbiranju in pretvorbi. Zaradi navedenega je bila ugotovljena redundančnost obravnavanih ER diagramov, še posebno zato, ker je s pomočjo orodij, ki podpirajo standard SIARD, mogoče iz datoteke .siard ponovno vzpostaviti podatke v okolju SQL in nato izdelati ER diagrame z vsemi relacijami med tabelami.

V dokumentacijo o postopkih odbiranja in pretvorbe je bilo vključenih tudi nekaj dnevniških datotek v formatu .txt. Glede na njihov obseg je med prisotnimi strokovnjaki prevladalo mnenje, da ni toliko smiselna kot vključitev celotnih dnevniških datotek v sprejemni informacijski paket, temveč bolj vključitev njihovih ključnih delov, ki predstavljajo informacijo o izvedbi postopkov brez napak. Take zapise je mogoče in smiselno uvrstiti v že obstoječi zapis v formatu .pdf, ki opisuje izvedbo postopkov po posameznik korakov.

Na sestanku je bilo ugotovljeno še, da je v primeru, ko niso na voljo podatki, ki bi omogočili strojno preverjanje kontrole celovitosti (primerjanje števila zapisov v posamezni tabeli v primarnem okolju in v ustrezni tabeli v posredovani različici gradiva), smiselno izvesti kompenzacijsko kontrolo preverjanja števila zapisov v posameznem izpisu evidenc v primarnem okolju in v okolju dbDIPview na testni različici dostavnega informacijskega paketa.

Udeležencem sestanka sta bila predstavljena tudi problem, povezan z obdelavo osebnih podatkov, in namera, da se na njegovo rešitev počaka do sprejetja novele Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP2), ki je v postopku medresorskega usklajevanja.

Slika 3: Izpis podatkov v okolju Evidence IZS (za izobraževanje IZS-13/04)
(izpisana je vsebina zavihka Opisni podatki)

Namen izobraževanja

Namen izobraževanja je spoznati pomen, vsebino in izdelavo projektne naloge, ki je nujno potrebna in olajša pripravo, izvedbo, spremljavo, organizacijo ter kontrolo izvedbe projektov v gradbeništvu.

Izobraževanje je namenjeno vsem udeležencem v procesu izvedbe projektov, kot so investitor, izvajalec, projektant, vodje projektov, nadzor, ...

Moji komentari:

Na izobraževanje vabimo:

Koga?

člane Matične sekcije gradbenih inženirjev,

člane Matične sekcije elektro inženirjev,

člane Matične sekcije strojnih inženirjev,

člane Matične sekcije inženirjev tehnologov in drugih inženirjev,

člane Matične sekcije inženirjev rudarske in geotehnoške stroke,

člane Matične sekcije inženirjev geodetov in vse, ki jih ta tematika zanima

Velja za člane sekcij:

MSG, MSS, MSE, MST, MSRG, MSGeo

Natiani

Shrani

Prekini

Slika 3: Izpis podatkov v okolju Evidence IZS (za izobraževanje IZS-13/04)
(izpisana je vsebina zavihka Opisni podatki)

Izpis IZOBIZS: Izobraževanja IZS

Koda izobraževanja: Kako iskati? ↓

Opis izobraževanja:

5000 ▼

Izpis: IZOBIZS-Izobraževanja IZS

Izobraževanja IZS

IZS je izvajala prostovoljna izobraževanja za svoje člane in druge udeležence. V tej evidenci so prikazana izobraževanja, ki jih je zbornica izvedla. Za vsako izobraževanje so vidni podatki o terminu in kraju, udeležencih in predavateljih.

Koda izobraževanja: IZS-13/04
 Šifra stroke: IZS
 Opis sekcije: Inženirska zbornica Slovenije
 Leto mesec izobraževanja: 201303
 Na temo zakona: ne
 Še aktivno: 4
 Zasedeno: ne
 Odpovedano: ne
 Oblika izobraževanja: IZOBRAŽEVANJE
 Opis izobraževanja: Projektne naloge v gradbeništvu
 Stopnja DDV: 20.00
 Besedilo namena: Namen izobraževanja je spoznati pomen, vsebino in izdelavo projektne naloge, ki je nujno potrebna in olajša pripravo, izvedbo, spremljavo, organizacijo ter kontrolo izvedbe projektov v gradbeništvu. Izobraževanje je namenjeno vsem udeležencem v procesu izvedbe projektov, kot so investitor, izvajalec, projektant, vodje projektov, nadzor, ...
 Dodatno besedilo: člane Matične sekcije gradbenih inženirjev, člane Matične sekcije elektro inženirjev, člane Matične sekcije strojnih inženirjev, člane Matične sekcije inženirjev tehnologov in drugih inženirjev, člane Matične sekcije inženirjev rudarske in geotehnoške stroke, člane Matične sekcije inženirjev geodetov in vse, ki jih ta tematika zanima
 Velja za MS: MSG, MSS, MSE, MST, MSRG, MSGeo
 Sprememba: 2013-01-04
 Poteka od: 2013-03-12

Slika 4: Prikaz podatkov iz Evidenc IZS (za izobraževanje IZS-13/04) v okolju dbDIPview (na zajeti sliki je viden zgolj začetni del niza podatkov)

4. Izročitev osebnih podatkov in pravne podlage za njihovo obdelavo

Ker je bilo s strani predstavnice zbornice, vodje javnih pooblastil, v času izvajanja analize postavljeno vprašanje glede odgovornosti zbornice za morebitne kršitve določb Zakona o varstvu osebnih podatkov, v primeru, ko bi izročila arhivsko gradivo zbornice arhivu in bi to vsebovalo tudi zapise, ki vsebujejo osebne podatke. Dodatno je bilo ob tem izpostavljeno dejstvo, da je bil del osebnih podatkov, zbranih in obdelovanih do 31. 5. 2018 na podlagi ZGO-1, po tem prenesen v nov informacijski sistem, ki ga uporablja zbornica in je zdaj v njemu obravnavan in obdelovan na podlagi ZAID, ki ima v zvezi z dostopom in uporabo podatkov drugačne določbe, kot jih je imel pred tem ZGO-1.

Zato se je Arhiv Republike Slovenije z dopisom št. 62513-4/2020/2 z dne 18. 12. 2020 obrnil na urad Informacijskega pooblaščenca z zaprosilom za stališče glede varstva osebnih podatkov. Ob predstavitvi okoliščin, ki niso specifične zgolj za primer Inženirske zbornice Slovenije, in posebni predstavitvi omenjenega primera je arhiv zanimalo, ali s stališča varstva osebnih podatkov obstajajo zadržki, da javni arhivi prevzemajo javno arhivsko gradivo, ki vsebuje tudi osebne podatke, ki se še vedno obdelujejo (npr. za potrebe vodenja novih ali spremenjenih uradnih evidenc) in ali bi bil arhiv v takem primeru dolžan pri zagotavljanju dostopa do prevzetih osebnih podatkov upoštevati poleg določb ZVDAGA in podrejenih predpisov še katere druge predpise.

Arhiv je sprejel odziv informacijske pooblaščenke 26. 1. 2021. V njem je najprej opomnjeno, da izven postopka inšpekcijskega nadzora konkretnih obdelav osebnih podatkov ne more presojudati. Nato je v nadaljevanju opozorjeno na prehodne določbe ZAID, ki dopuščajo interpretacijo, po kateri se vodenje evidence po ZGO-1 nadaljuje v skladu z ZAID, in svetovana ponovna proučitev dejanskega zaključka vodenja evidence po 31. 5. 2018.

Glede na to, da je v postopku priprave, natančneje v medresorskem usklajevanju, novela Zakona o varstvu osebnih podatkov, ki deloma posega tudi v področje varstva osebnih podatkov, ki imajo status arhivskega gradiva po odbiranju arhivskega gradiva iz dokumentarnega, sta se zbornica in arhiv odločila, da bosta do sprejetje omenjenega novega zakona pripravila vse za tehnično izvedbo izročitve, izpeljala pa jo bosta šele po sprejemu omenjene novele.

5. Ugotovitve in spoznanja

Priprava digitalnega gradiva evidenc Inženirske zbornice Slovenije, ki je bila od prve polovice leta 2020 tudi Pilot 3 v okviru projekta e-ARH.si je potrdila nekaj resnic, znanih iz prejšnjih izkušenj s prevzemanjem digitalnega gradiva, odprla pa je tudi nove dileme in vprašanja. Vsa do priprave tega besedila še niso bila razrešena, in prav zato tudi sama izročitev gradiva še ni bila izpeljana. Kljub temu pa lahko izpostavimo kot ključne ugotovitve in spoznanja naslednjih nekaj stvari.

Pisna strokovna navodila v primerih digitalnega gradiva, ki nastaja v podatkovnih zbirkah, določijo zgolj okvirno vsebine, ki imajo lastnosti arhivskega gradiva. Ena temeljnih značilnosti informacijskih rešitev⁴ je njihova kompleksnost in prilagojenost konkretnim zahtevam posameznih poslovnih okolij. Ker sta struktura in povezanost različnih zapisov, ki opredeljujejo vsebinsko celoto, odvisna od vsakokratne specifične informacijske rešitve, je razumevanje temeljnih značilnosti tega okolja nujno za opredelitev obsega gradiva, ki naj bo izročeno v pristojni arhiv. Postopek, v katerem si predstavniki arhiva pridobijo to razumevanje, je v tem prispevku poimenovano analiza primarnega okolja. Omenjeno razumevanje je torej nujni predpogoj za uspešno izvedbo naslednje faze določitve digitalnega arhivskega gradiva tj. mikrovalorizacije.

Vrednotenje zapisov, ki nastajajo oz. se hranijo v primarnem okolju podatkovnih zbirk, mora vključevati natančno vrednotenje vsebine podatkovne zbirke, ob tem pa tudi vrednotenje zapisov, ki pojasnjujejo okoliščine nastajanja, spreminjanja in uporabe podatkov v podatkovnih zbirkah. Namreč, šele s pomočjo teh zapisov je mogoče zagotavljati avtentično interpretacijo gradiva podatkovnih zbirk zunaj primarnega okolja. Kadar se izvorni zapisi, ki bi pojasnjevali kontekst nastanka in uporabe gradiva niso ohranili, je treba v postopkih vrednotenja poskušati poiskati ali pridobiti sekundarne zapise, ki bi lahko vsebinsko nadomestili to vrzel. Vrednotenje vsebine podatkovne zbirke pa je najbolj odgovoren del vrednotenja in zahteva angažma vsebinskih in tehničnih poznavalcev primarnega okolja, podobno pa tudi na strani arhiva najprej strokovnjakov, ki lahko presojajo vsebinsko vrednost posameznih podatkov, potem pa tudi strokovnjakov s področja informatike in računalništva, ki zmorejo oceniti medsebojno tehnično odvisnost podatkov. Ta del vrednotenja je pri relacijskih podatkovnih zbirkah treba običajno izvajati na nivoju posameznih tabel, v kombinaciji s poznavanjem

⁴ Kot informacijske rešitve ne gre razumeti le posameznih programskih orodij oz. programov, pač pa celoto, ki povezuje podatke in uporabljeno programsko opremo, ki uporabnikom omogoča učinkovito opravljanje nalog oz. poslovnih aktivnosti.

algoritmov, ki so bili uporabljani za priklic podatkov iz podatkovne zbirke za oblikovanje izpisov (npr. evidenc).

Pri določanju zapisov, ki imajo lastnosti arhivskega gradiva in jih je treba zato vključiti med tiste, ki bodo izročeni v pristojni arhiv, pa je na prvem mestu treba upoštevati njihovo vsebino in s tem sporočilnost. Oblika zapisa in številčnost takih zapisov so pri tem drugotnega pomena.

Zaradi specifičnosti namenov in vsebin, ki so lastna informacijskim sistemom, temelječim na podatkovnih zbirkah, ni mogoče vnaprej identificirati vseh potencialnih zapletov, povezanih z arhiviranjem njihovih vsebin. Pri načrtovanju izročanja oz. prevzemanja arhivskega gradiva iz takih okolij je zato nujno predvideti tudi različne izzive in je tako nadvse priporočljivo čim hitreje izdajanje dodatnih strokovno-tehničnih navodil. Še učinkovitejše pa bi bilo sodelovanje pristojnega arhiva pri zasnovi takšnih informacijskih sistemov v obliki svetovanja naročniku sistema.

6. Viri in literatura

Pisno strokovno navodilo za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega za Inženirsko zbornico Slovenije. (2018). Izdal Arhiv Republike Slovenije, št. 62510-12/2013/10, z dne 29. 5. 2018.

Pravilnik o enotnih tehnoloških zahtevah za zajem in hrambo gradiva v digitalni obliki. (PETZ, 2020). Uradni list RS, št. 118.

Reference Model for an Open Archival Information System (OAIS), Recommended Practice, Issue 2. June 2012. CCSDS 650.0-M-2.

Statut Inženirske zbornice Slovenije. (2004). Uradni list RS, št. 78.

Statut Inženirske zbornice Slovenije. (2018). Uradni list RS, št. 37.

Uredba o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva. (UVDAG, 2017). Uradni list RS, št. 42.

Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti. (ZAID, 2017). Uradni list RS, št. 61.

Zakon o geodetski dejavnosti (ZGeoD-1, 2010). Uradni list RS, št. 77.

Zakon o graditvi objektov. (ZGO-1, 2004). Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 14/05 – popr., 92/05 – ZJC-B, 93/05 – ZVMS, 111/05 – odl. US, 126/07, 108/09, 61/10 – ZRud-1, 20/11 – odl. US, 57/12, 101/13 – ZDavNepr, 110/13, 22/14 – odl. US, 19/15, 61/17 – GZ in 66/17 – odl. US. Neuradno prečiščeno besedilo št. 19, pridobljeno dne 10. 12. 2021 na strani: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3490>.

Zakon o postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij državljanom držav članic Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije za opravljanje reguliranih poklicev oziroma dejavnosti v Republiki Sloveniji. (ZPKEU, 2014). Uradni list RS, št. 21/02, 92/07, 85/09, 55/12, 32/14 in 39/16 – ZPPPK.

Zakon o postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij za opravljanje reguliranih poklicev. (ZPPPK, 2016). Uradni list RS, št. 39.

Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih. (ZVDAGA, 2014). Uradni list RS, št. 30/06, 51/14.

SUMMARY

SUBMISSION OF THE SLOVENE CHAMBER OF ENGINEERS REGISTERS

Dr. Jože Škofljanec

Archives of the Republic of Slovenia,
Slovenia

joze.skofljanec@gov.si

Mag. Boris Domajnko

Archives of the Republic of Slovenia,
Slovenia

boris.domajnko@gov.si

In mid-2018, significant changes occurred in the management of registers of The Slovenian Chamber of Engineers (further SCE). This was a consequence of the changes in legislation which took place in 2017. A new software tool was developed for register management and while most of the data was transferred from the old information system to the new, some was not. The old information system of the SCE register ceased to be maintained in 2019, which is why Archives of the Republic Slovenia commenced activities to prepare submission information packages of the register data. In 2020, these activities were conducted as part of the e-ARH.si project as pilot no. 3.

The old information system was based on the FoxPro 2.5 database. Data management was supported by a GUI developed with the Visual Objects 2.9 tool. The purpose of the pilot therefore was to test existing tools used in submitting relational databases to archives, as well as to support the development of new tools for the task. The pilot was conducted in the following phases: 1. The analysis of the primary environment of the register. 2. Micro-appraisal and designating certain records with the status of archival records. 3. Compiling and publishing so-called additional professional and technical instructions. 4. Creation of SIPs with a new SIP editing tool named USIP. 5. Checking whether submitted records meet requirements from so-called additional professional and technical instructions.

The analysis phase covered the identification of several subjects. An identification of the legal framework of register management was conducted, as well as an identification of technical and user documentation. Additional documentation which would explain the context of evidence management and the use of their data was also identified.

During the process of micro-valorisation, both the Archives and the Chamber of Engineering engaged their IT and content experts. On the level of RDB tables, certain data were found to have properties of archival records. Also designated as archival records were records with information on algorithms which enable retrieval of registry data reports identical to those in the primary environment. In the so-called additional professional and technical instructions, the results of previous phases were summarised, and the process of preparing SIPs was defined, as was their structure. Additionally, the instructions covered the use of USIP and the file formats in which the records are to be submitted. The creation of two SIP packages and the description of the records they contained was carried out quickly, efficiently and without issue. The process of checking of submitted records showed no significant deviations from the requirements of the so-called additional professional and technical instructions.

However, as the analysis phase already indicated, determining the terms under which personal data in the registers would become accessible remains an issue which, at the time of writing, remains unresolved. As new legislation on the topic of personal data protection is currently being drawn up, the formal completion of the handover process has been delayed until the new legislation has been passed.